

3736907 SHES/M : สาขาวิชา : จริยศาสตร์ศึกษา; อ.ม. (จริยศาสตร์ศึกษา)

คำสำคัญ : จริยศาสตร์ตะวันตก/พุทธศาสนา(เถรวาท)/นักวิทยาศาสตร์ไทย/การใช้
สัตว์ทดลอง

ขจิตพรณ อมรปาน : การศึกษาความคิดจริยศาสตร์ตะวันตก พุทธศาสนา (เถรวาท)
และนักวิทยาศาสตร์ไทย กับการใช้สัตว์ทดลอง (A STUDY OF WESTERN ETHICAL
THEORIES IN COMPARISON WITH THERAVADA BUDDHISM AND THAI
SCIENTISTS' ATTITUDES ON ANIMAL EXPERIMENTATION) คณะกรรมการ
ควบคุมวิทยานิพนธ์ : พินิจ รัตนกุล, Ph.D., พระครูปลัดสุวัฒนพรหมคุณ (ณรงค์
จิตตโสภโณ), Ph.D., ประคน จาคิกวนิช, Ph.D. 141 หน้า ISBN 974-662-534-9

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความมุ่งหมายที่ศึกษาแนวความคิดทฤษฎีจริยศาสตร์ตะวันตก
เปรียบเทียบกับคำสอนในพุทธศาสนา (เถรวาท) และทัศนคติของนักวิทยาศาสตร์ไทยในเรื่อง
การใช้สัตว์ทดลอง จากการศึกษาพบว่า นักคิดชาวตะวันตกที่เน้นความสำคัญของเหตุผล
มากกว่าสิ่งอื่น (Rationalism) เชื่อว่าการใช้สัตว์ทดลองเป็นการกระทำที่ไม่ผิดจริยธรรม
เพราะสัตว์มีสถานภาพเป็นเพียงวัตถุที่มนุษย์สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ตามความต้องการ
ในทำนองเดียวกันนักคิดกลุ่มประโยชน์นิยม (Utilitarianism) มีความเห็นว่า การใช้สัตว์
ทดลองเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์แก่มนุษย์จำนวนมากเป็นการกระทำที่สมควรทำเป็นอย่างยิ่ง
แต่อย่างไรก็ตามนักคิดชาวตะวันตกจำนวนหนึ่ง โดยเฉพาะกลุ่มที่รณรงค์เรื่องความเสมอภาค
ระหว่างมนุษย์และสัตว์ไม่เห็นด้วยกับแนวความคิดดังกล่าว เพราะเชื่อว่ามนุษย์และสัตว์มี
สิทธิที่จะมีชีวิตอยู่อย่างเท่าเทียมกัน ดังนั้นการใช้สัตว์ทดลองเพื่อประโยชน์ของมนุษย์ จึง
เป็นการกระทำผิดจริยธรรมสำหรับพุทธศาสนานั้น ถึงแม้พุทธศาสนานิกายเถรวาทไม่ได้
สอนในเรื่องความเสมอภาคระหว่างมนุษย์และสัตว์ แต่พุทธศาสนานิกายนี้ก็ไม่สนับสนุน
ให้ใช้สัตว์ทดลอง เพราะถือว่าการกระทำความดังกล่าวเป็นการเบียดเบียน และสร้างความ
ทุกข์ทรมานให้แก่สัตว์

นักวิทยาศาสตร์ไทยที่เป็นพุทธศาสนายอมรับว่าการใช้สัตว์ทดลองเป็นสิ่งที่ไม่
เหมาะสมในคำสอนของพุทธศาสนา แต่ในสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน การใช้สัตว์ทดลอง
ยังมีความจำเป็นสำหรับนักวิทยาศาสตร์ที่ต้องการขยายความรู้เพื่อประโยชน์ของมนุษยชาติ
อยู่มาก เพราะนักวิทยาศาสตร์ยังไม่สามารถหาวิธีการอื่นที่มีประสิทธิภาพมาทดแทนได้
อย่างไรก็ตามนักวิทยาศาสตร์ก็พยายามใช้สัตว์ทดลองภายใต้กรอบของจริยธรรมสากลทั่วไปเช่น
ใช้สัตว์ทดลองก็ต่อเมื่อมีความจำเป็นที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ และปฏิบัติต่อสัตว์ทดลองในฐานะเป็น
สิ่งมีชีวิตด้วยความเมตตา กรุณา ไม่ใช่เป็นวัตถุสิ่งของที่มนุษย์จะทำอะไรก็ได้